

1 Definujte metrický prostor a sférickou metriku. Dokažte, že hemisféra není plochá.

Definice (Metrický prostor): Metrický prostor je dvojice (M, d) množiny $M \neq \emptyset$ a zobrazení

$$d : M \times M \rightarrow \mathbb{R}$$

zvaného metrika či vzdálenost, které $\forall x, y, z \in M$ splňuje:

1. $d(x, y) = 0 \iff x = y$
2. $d(x, y) = d(y, x)$
3. $d(x, y) \leq d(x, z) + d(z, y)$

Z těchto podmínek plyne i $d(x, y) \geq 0$.

Příklad (Sférická metrika): Jako

$$S := \{(x_1, x_2, x_3) \in \mathbb{R}^3 \mid x_1^2 + x_2^2 + x_3^2 = 1\}$$

si označíme jednotkovou sféru v euklidovském prostoru $\mathbb{R}^n$. Funkci $s : S \times S \rightarrow [0, \pi]$ definujeme pro $\bar{x}, \bar{y} \in S$ jako

$$s(\bar{x}, \bar{y}) = \begin{cases} 0 & \dots \bar{x} = \bar{y} \\ \varphi & \dots \bar{x} \neq \bar{y} \end{cases}$$

kde φ je úhel sevřený dvěma polopřímkami procházejícími počátkem $\bar{0}$ a body $\bar{x}$ a $\bar{y}$. Tento úhel je vlastně délka kratšího z oblouků mezi body $\bar{x}$ a $\bar{y}$ na jednotkové kružnici vytknuté na S rovinou určenou počátkem a body $\bar{x}$ a $\bar{y}$. Funkci s nazveme sférickou metriku.

Věta (H není plochá): *Metrický prostor (H, s) není izometrický žádnému Euklidovskému prostoru (X, e_n) s $X \subset \mathbb{R}^n$*

Důkaz: Následující vlastnost vzdáleností daných čtyřmi body t, u, v a w v Euklidovském prostoru $(\mathbb{R}^n, e_n)$ není splněna v (H, s) :

$$e_n(t, u) = e_n(t, v) = e_n > 0 \wedge e_n(t, w) = e_n(w, u) = \frac{1}{2}e_n(t, u) \Rightarrow e_n(w, v) = \frac{\sqrt{3}}{2}e_n(t, v) (< e_n(t, v)).$$

Podle předpokladu implikace body t, u a v tvoří rovnostranný trojúhelník se stranou délky $x > 0$ a w má od t i u vzdálenost $\frac{x}{2}$. Podle předchozího tvrzení je pak w středem úsečky tu . Tyto čtyři body jsou tedy koplanární (leží v jedné rovině) a úsečka vw je výška spoštěná z vrcholu v rovnostranného trojúhelníka tuv na stranu tu . Podle Pythagorovy věty se její délka $e_2(v, w) = e_n(v, w)$ rovná $\frac{\sqrt{3}}{2}x$, což říká závěr implikace.

Na hemisféře (H, s) nalezneme čtyři různé body t, u, v a w splňující předpoklad předchozí implikace, ale ne její závěr. Z toho plyne, že izometrie mezi hemisférou a Euklidovským prostorem neexistuje, protože každá izometrie ze své definice implikaci zachovává. Tyto body jsou

$$t = (1, 0, 0), u = (0, 1, 0), v = (0, 0, 1) \text{ a } w = \left(\frac{1}{\sqrt{2}}, \frac{1}{\sqrt{2}}, 0\right).$$

Patrně $s(t, u) = s(t, v) = s(u, v) = \frac{\pi}{2}$ a $s(t, w) = s(w, u) = \frac{1}{2}s(t, u) = \frac{\pi}{4}$. Bod v je „severní pól“ ($x_3 = 0$) a w je střed oblouku tu . Ale všechny body na rovníku mají od pólu vzdálenost $\frac{\pi}{2}$. Takže $s(w, v) = s(t, v)$ a závěr implikace neplatí. $\square$

2 Dokažte Ostrowskiho větu.

Definice (p -adický řád): Nechť $p \in \{2, 3, 5, 7, 11, \dots\}$ je prvočíslo a necht' $n \in \mathbb{Z}$ je nenulové celé číslo. Jako p -adický řád čísla n definujeme

$$\text{ord}_p(n) := \max(\{m \in \mathbb{N}_0 : p^m \mid n\})^1$$

Dále ještě $\forall p$ definujeme $\text{ord}_p(0) := +\infty$.

Poznámka (Rozšíření $\text{ord}_p(\cdot)$ na zlomky): Pro nenulové $\alpha = \frac{a}{b} \in \mathbb{Q}$ definujeme

$$\text{ord}_p(\alpha) := \text{ord}_p(a) - \text{ord}_p(b)$$

Jinak opět $\text{ord}_p(0) = \text{ord}_p(\frac{0}{b}) := +\infty$.

Definice (p -adická norma): Fixujeme reálnou konstantu $c \in (0, 1)$ a definujeme funkci $|\cdot|_p : \mathbb{Q} \rightarrow [0, +\infty)$ jako

$$\left| \frac{a}{b} \right|_p := c^{\text{ord}_p(\frac{a}{b})}$$

kde klademe $|0|_p = c^{+\infty} := 0$

Definice (Kanonická p -adická norma): Pro $\alpha \in \mathbb{Q}$ a prvočíslo p je kanonická p -adická norma $\|\cdot\|_p$ definovaná jako

$$\|\alpha\|_p := p^{-\text{ord}_p(\alpha)}$$

to jest v obecné p -adické normě $\|\cdot\|_p$ klademe $c := \frac{1}{p}$.

Tvrzení: Necht' $\|\cdot\|$ je netriviální norma na tělese $\mathbb{Q}$. Potom $\exists n \in \mathbb{N} : n \geq 2 \wedge \|n\| \neq 1$.

Tvrzení: Pro každá dvě nesoudělná $a, b \in \mathbb{Z}$ existují čísla $c, d \in \mathbb{Z}$, že

$$ac + bd = 1$$

Věta (A. Ostrowski): Necht' $\|\cdot\|$ je norma na tělese racionálních čísel $\mathbb{Q}$. Pak nastává jedna ze tří následujících možností.

1. Je to triviální norma.
2. Existuje reálné $c \in (0, 1]$ takové, že $\|x\| = |x|^c$.
3. Existuje reálné $c \in (0, 1)$ a prvočíslo p , že $\|x\| = |x|_p = c^{\text{ord}_p(x)}$ (kde $c^\infty := 0$).

Modifikovaná absolutní hodnota a p -adické normy jsou tedy jediné netriviální normy na tělese racionálních čísel.

Důkaz: Necht' $\|\cdot\|$ je netriviální. Pak díky prvnímu z pomocných tvrzení existuje $n \in \mathbb{N} \setminus \{1\}$, že $\|n\| \neq 1$. Máme dva případy.

1. **Existuje** $n \in \mathbb{N}$, že $\|n\| > 1$. Jako n_0 označíme nejmenší takové n . Patrně $n_0 \geq 2$ a

$$1 \leq m < n_0 \Rightarrow \|m\| \leq 1.$$

Existuje jednoznačné reálné číslo $c > 0$, že

$$\|n_0\| = n_0^c.$$

---

¹. $|\cdot|$ značí relaci dělitelnosti.

Každé $n \in \mathbb{N}$ lze při základu n_0 zapsat jako

$$n = a_0 + a_1 n_0 + a_2 n_0^2 + \cdots + a_s n_0^s, \text{ kde } a_i, s \in \mathbb{N}_0, 0 \leq a_i < n_0 \text{ a } a_s \neq 0.$$

Pro $n_0 = 10$ jde o obvyklý zápis v desítkové soustavě. Takže

$$\begin{aligned} \|n\| &= \|a_0 + a_1 n_0 + a_2 n_0^2 + \cdots + a_s n_0^s\| \\ &\leq \sum_{j=0}^s \|a_j\| \cdot \|n_0\|^j \\ &\leq \sum_{j=0}^s n_0^{js} \leq n_0^{sc} \sum_{i=0}^{\infty} \left(\frac{1}{n_0^c}\right)^i \\ &\leq n^c C, \text{ kde } C := \sum_{i=0}^{\infty} \left(\frac{1}{n_0^c}\right)^i \end{aligned}$$

Tedy

$$\forall n \in \mathbb{N}_0 : \|n\| \leq C n^c.$$

Tato nerovnost ve skutečnosti platí dokonce s $C = 1$. Pro každé $m, n \in \mathbb{N}$ multiplikativita normy a předchozí nerovnost dávají

$$\|n\|^m = \|n^m\| \leq C(n^m)^c = C(n^c)^m.$$

Vezmeme-li zde m -tou odmocninu, dostaneme $\|n\| \leq C^{\frac{1}{m}} n^c$. Pro $m \rightarrow \infty$ máme $C^{\frac{1}{m}} \rightarrow 1$. Takže skutečně

$$\forall n \in \mathbb{N}_0 : \|n\| \leq n^c.$$

Nyní podobně odvodíme opačnou nerovnost $\|n\| \geq n^c, n \in \mathbb{N}_0$. Pro každé $n \in \mathbb{N}$ hořejší zápis čísla n při základu n_0 dává

$$n_0^{s+1} > n \geq n_0^s.$$

Podle Δ -ové nerovnosti máme

$$\|n_0\|^{s+1} = \|n_0^{s+1}\| \leq \|n\| + \|n_0^{s+1} - n\|.$$

Tedy

$$\begin{aligned} \|n\| &\geq \|n_0\|^{s+1} - \|n_0^{s+1} - n\| \geq n_0^{(s+1)c} - (n_0^{s+1} - n)^c \\ &\geq n_0^{(s+1)c} - (n_0^{s+1} - n_0^s)^c = n_0^{(s+1)c} \left(1 - \left(1 - \frac{1}{n_0}\right)^c\right) \\ &\geq n^c C', \text{ kde } C' := 1 - \left(1 - \frac{1}{n_0}\right)^c > 0. \end{aligned}$$

Trik s m -tou odmocninou opět dává

$$\forall n \in \mathbb{N}_0 : \|n\| \geq n^c$$

a tedy

$$\forall n \in \mathbb{N}_0 : \|n\| = n^c.$$

Z multiplikativy normy dostáváme $\|x\| = |x|^c$ pro každý zlomek $x \in \mathbb{Q}$. Podle tvrzení výše je $c \in (0, 1]$. Odvodili jsme, že platí případ 2 Ostrowského věty.

2. **Zbývá případ, kdy pro každé $n \in \mathbb{N}$ je $\|n\| \leq 1$ a existuje $n \in \mathbb{N}$, že $\|n\| < 1$.** Nechť n_0 je nejmenší takové n , opět $n_0 \geq 2$. Tvrdíme, že $n_0 = p$ je prvočíslo. Kdyby totiž n_0 mělo rozklad $n_0 = n_1 n_2$ s $n_i \in \mathbb{Z}$ a $1 < n_1, n_2 < n_0$, dostali bychom spor

$$1 > \|n_0\| = \|n_1 n_2\| = \|n_1\| \cdot \|n_2\| = 1 \cdot 1 = 1,$$

kde jsme použili multiplikativitu normy a to, že $\|m\| = 1$ pro každé $m \in \mathbb{N}$ s $1 \leq m < n_0$. Ukážeme, že každé jiné prvočíslo $q \neq p$ má normu $\|q\| = 1$. Pro spor nechť $q \neq p$ je další prvočíslo s normou $\|q\| < 1$. Vezmeme tak velké $m \in \mathbb{N}$, že $\|p\|^m, \|q\|^m < \frac{1}{2}$. Podle známého výsledku v elementární teorii čísel výše existují celá čísla a a b , že $aq^m + bp^m = 1$. Znormování této rovnosti dává spor

$$1 = \|1\| = \|aq^m + bp^m\| \leq \|a\| \cdot \|q\|^m + \|b\| \cdot \|p\|^m < 1 \cdot \frac{1}{2} + 1 \cdot \frac{1}{2} = 1.$$

Zde jsme využili trojúhelníkovou nerovnost, multiplikativitu normy a to, že nyní $\|a\| \leq 1$ pro každé $a \in \mathbb{Z}$.

Tedy $\|q\| = 1$ pro každé prvočíslo q různé od p . Odtud pomocí multiplikativity normy a rozkladu nenulového zlomku x na součin mocnin prvočísel dostáváme vyjádření

$$\begin{aligned} \|x\| &= \left\| \prod_{q=2,3,5,\dots} q^{\text{ord}_q(x)} \right\| = \prod_{q=2,3,5,\dots} \|q^{\text{ord}_q(x)}\| = \|p\|^{\text{ord}_p(x)} \\ &= c^{\text{ord}_p(x)} \text{ kde } c := \|p\| \in (0, 1). \end{aligned}$$

Těž $\|0\| = c^{\text{ord}_p(0)} = c^\infty = 0$. Dostali jsme případ 3 Ostrowského věty.

□

3 Dokažte Heine-Borelovu větu.

Tvrzení (Topologická spojitost): *Nechť $f : M \rightarrow N$ je zobrazení mezi metrickými prostory (M, d) a (N, e) . prostorem*

$$f \text{ je spojitý} \iff \forall \text{ OM } A \subset N : f^{-1}[A] = \{x \in M \mid f(x) \in A\} \subset M \text{ je OM.}^2$$

Toto tvrzení platí i pro uzavřené množiny.

Tvrzení (Spojitý obraz kompaktu): *Nechť (M, d) a (N, e) jsou metrické prostory, $X \subset M$ je neprázdňá kompaktní množina a*

$$f : X \rightarrow N$$

je spojitá funkce. Pak obraz $f[X] \subset N$ je kompaktní množina.

Tvrzení (Spojitost inverzu): *Nechť $f : X \rightarrow N$ je spojitý zobrazení z neprázdňé kompaktní množiny $X \subset M$ v metrickém prostoru (M, d) do (N, e) . Potom inverzní zobrazení*

$$f^{-1} : f[X] \rightarrow X$$

je spojitý.

Definice (Homeomorfismus): *Zobrazení $f : M \rightarrow N$ mezi metrickými prostory (M, d) a (N, e) je jejich homeomorfismus, je-li f bijekce a jsou-li f a f^{-1} spojitá zobrazení. Pokud mezi (M, d) a (N, e) existuje homeomorfismus, jsou homeomorfní.*

²OM zkracuje sousloví „otevřená množina“.

Definice (Topologická kompaktnost): Podmnožina $A \subset M$ metrického prostoru (M, d) je topologicky kompaktní, pokud každý systém otevřených množin $\{X_i \mid i \in I\}$ v M platí:

$$\bigcup_{i \in I} X_i \supset A \Rightarrow \exists \text{ konečná množina } J \subset I : \bigcup_{i \in J} X_i \supset A.$$

Věta (Heine-Borelova): Podmnožina $A \subset M$ metrického prostoru (M, d) je kompaktní, právě když je topologicky kompaktní.

Důkaz: Bez újmy na obecnosti můžeme vzít $A = M$.

• **Implikace $\Rightarrow$:**

Nechť (M, d) je kompaktní metrický prostor a

$$M = \bigcup_{i \in I} X_i$$

je jeho otevřené pokrytí, takže každá množina X_i je otevřená. Nalezneme jeho konečné podpokrytí. Nejprve dokážeme, že

$$\forall \delta > 0 \exists \text{ konečná množina } S_\delta \subset M : \bigcup_{a \in S_\delta} B(a, \delta) = M.$$

Kdyby to tak nebylo, pak by existovalo $\delta_0 > 0$ a posloupnost $(a_n) \subset M$, že $m < n \Rightarrow d(a_m, a_n) \geq \delta_0$ — ve sporu s předpokládanou kompaktností množiny M tato posloupnost nemá konvergentní podposloupnost. Skutečně, kdyby(negujeme hořejší tvrzení o δ a S_δ) existovalo $\delta_0 > 0$, že pro každou konečnou množinu $S \subset M$ je

$$M \setminus \bigcup_{a \in S} B(a, \delta_0) \neq \emptyset,$$

pak — máme-li již definované body $a_1, a_2, \dots, a_n$ s $d(a_i, a_j) \geq \delta_0$ pro každé $1 \leq i < j \leq n$ — vezmeme $a_{n+1} \in M \setminus \bigcup_{i=1}^n B(a_i, \delta_0)$ a a_{n+1} má od každého bodu $a_1, a_2, \dots, a_n$ vzdálenost alespoň δ_0 . Tak definujeme celou posloupnost (a_n) .

Pro spor nyní předpokládejme, že hořejší otevřené pokrytí množiny M množinami X_i nemá konečné podpokrytí. Tvrdíme, že odtud vyplývá, že

$$\forall n \in \mathbb{N} \exists b_n \in S_{\frac{1}{n}} \forall i \in I : B\left(b_n, \frac{1}{n}\right) \not\subset X_i.$$

Kdyby to tak nebylo, pak(negujeme předchozí tvrzení) by existovalo $n_0 \in \mathbb{N}$, že pro každé $b \in S_{\frac{1}{n_0}}$ existuje $i_b \in I$, že $B\left(b, \frac{1}{n_0}\right) \subset X_{i_b}$. Pak ale, protože $M = \bigcup_{b \in S_{\frac{1}{n_0}}} B\left(b, \frac{1}{n_0}\right)$, dávají indexy $J = \{i_b \mid b \in S_{\frac{1}{n_0}}\} \subset I$ ve sporu s předpokladem konečné podpokrytí množiny M .

Na samostatném řádku uvedené tvrzení o n a b_n tak platí a lze vzít posloupnost $(b_n) \subset M$. Podle předpokladu má konvergentní podposloupnost b_{k_n} s $b := \lim b_{k_n} \in M$. Protože X_i pokrývají M , existuje $j \in I$, že $b \in X_j$. Díky otevřenosti X_i existuje $r > 0$, že $B(b, r) \subset X_j$. Vezmeme tak velké $n \in \mathbb{N}$, že $\frac{1}{k_n} < \frac{r}{2}$ a $d(b, b_{k_n}) < \frac{r}{2}$. Pro každé $x \in B\left(b_{k_n}, \frac{1}{k_n}\right)$ pak podle Δ -ové nerovnosti máme, že $d(x, b) \leq d(x, b_{k_n}) + d(b_{k_n}, b) < \frac{r}{2} + \frac{r}{2} = r$. Tedy

$$B\left(b_{k_n}, \frac{1}{k_n}\right) \subset B(b, r) \subset X_j,$$

ve sporu s hořejší vlastností bodů b_n . Předpoklad, že konečné podpokrytí neexistuje, vede ke sporu. Proto pokrytí M množinami $X_i, i \in I$, má konečné podpokrytí.

• **Implikace $\Leftarrow$:**

Předpokládáme, že každé otevřené pokrytí množiny M má konečné podpokrytí a odvodíme z toho, že každá posloupnost $(a_n) \subset M$ má konvergentní podposloupnost. Nejprve ukážeme, že předpoklad

$$\forall b \in M \exists r_b > 0 : M_b := \{n \in \mathbb{N} \mid a_n \in B(b, r_b)\} \text{ je konečná}$$

vede ke sporu. Z pokrytí $M = \bigcup_{b \in M} B(b, r_b)$ bychom totiž vybrali konečné podpokrytí dané konečnou množinou $N \subset M$ a nahlédli, že existuje n_0 , že $n \geq n_0 \Rightarrow a_n \notin \bigcup_{b \in N} B(b, r_b)$, protože množina indexů $\bigcup_{b \in N} M_b$ je konečná (konečné sjednocení konečných množin). To je spor, protože $\bigcup_{b \in N} B(b, r_b) = M$. Předpoklad tedy neplatí a naopak je pravda, že

$$\exists b \in M \exists r > 0 : M_r := \{n \in \mathbb{N} \mid a_n \in B(b, r)\} \text{ je nekonečná.}$$

Tedy už lehce z (a_n) vybereme konvergentní podposloupnost (a_{k_n}) a limitou b . Necht' už jsme definovali indexy $1 \leq k_1 < k_2 < \dots < k_n$, že $d(b, a_{k_i}) < \frac{1}{i}$ pro $i = 1, 2, \dots, n$. Množina indexů $M_{\frac{1}{n+1}}$ je nekonečná, takže můžeme zvolit takové $k_{n+1} \in \mathbb{N}$, že $k_{n+1} > k_n$ a $k_{n+1} \in M_{\frac{1}{n+1}}$. Pak i $d(b, a_{k_{n+1}}) < \frac{1}{n+1}$. Takto je definována posloupnost (a_{k_n}) konvergující k b .

□

4 Dokažte existenci n -tých odmocnin v $\mathbb{C}$.

Poznámka: Komplexní jednotková kružnice

$$S := \{z \in \mathbb{C} \mid |z| = 1\} \subset \mathbb{C}$$

je souvislá množina.

Tvrzení: Pro každé nezáporné $x \in \mathbb{R}$ a každé $n \in \mathbb{N}$ existuje nezáporné $y \in \mathbb{R}$ takové, že $y^n = x$.

Tvrzení (Druhá odmocnina v $\mathbb{C}$): $\forall a + bi \in \mathbb{C}$ máme pro vhodnou volbu znamének v reálných číslech

$$c := \pm \frac{\sqrt{\sqrt{a^2 + b^2} + a}}{\sqrt{2}} \quad a \quad d := \pm \frac{\sqrt{\sqrt{a^2 + b^2} - a}}{\sqrt{2}},$$

že $(c + di)^2 = a + bi$.

Z předchozích dvou tvrzení lze dokázat, že pokud pro každé $u \in S$ a pro každé liché $n \in \mathbb{N}$ $\exists v \in S : v^n = u$, pak platí následující věta.

Věta (n -té odmocniny v $\mathbb{C}$): Komplexní čísla obsahují všechny n -té odmocniny, tedy

$$\forall u \in \mathbb{C} \forall n \in \mathbb{N} \exists v \in \mathbb{C} : v^n = u.$$

Důkaz: TODO

□

5 Dokažte Besselovu nerovnost.

Tvrzení (Ortogonalita sinů a cosinů): Pro každá dvě celá čísla $m, n \geq 0$ je

$$\langle \sin(mx), \cos(nx) \rangle = 0.$$

Pro každá dvě celá čísla $m, n \geq 0$, kromě $m = n = 0$, je

$$\langle \sin(mx), \sin(nx) \rangle = \langle \cos(mx), \cos(nx) \rangle = \begin{cases} \pi & \dots \quad m = n \\ 0 & \dots \quad m \neq n. \end{cases}$$

Konečně

$$\langle \sin(0x), \sin(0x) \rangle = 0 \quad a \quad \langle \cos(0x), \cos(0x) \rangle = 2\pi.$$

Definice (Kosinové a sinové Fourierovy koeficienty): Pro každou funkci $f \in \mathcal{R}(-\pi, \pi)$ definujeme její kosinové Fourierovy koeficienty

$$a_n := \frac{\langle f(x), \cos(nx) \rangle}{\pi} = \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} f(x) \cos(nx) dx, n = 0, 1, \dots$$

a sinové Fourierovy koeficienty

$$b_n := \frac{\langle f(x), \sin(nx) \rangle}{\pi} = \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} f(x) \sin(nx) dx, n = 1, 2, \dots$$

Definice (Fourierova řada funkce): Fourierova řada funkce $f \in \mathcal{R}(-\pi, \pi)$ je trigonometrická řada

$$F_f(x) := \frac{a_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} (a_n \cos(nx) + b_n \sin(nx)),$$

kde a_n a b_n jsou po řadě její kosinové a sinové Fourierovy koeficienty.

Geometricky nahlíženo, pracujeme v nekonečně rozměrném vektorovém prostoru se (skoro) skalárním součinem $\langle \cdot, \cdot \rangle$, v němž jsou „souřadnými osami“ (prvky ortogonální báze) funkce

$$\{\cos(nx) \mid n \in \mathbb{N}_0\} \cup \{\sin(nx) \mid n \in \mathbb{N}\}$$

V kontrastu s kartézskými souřadnicemi bodů v $\mathbb{R}^n$ se ale zdaleka ne každá funkce rovná součtu své Fourierovy řady.

Věta (Besselova nerovnost): Pro Fourierovy koeficienty a_n a b_n funkce $f \in \mathcal{R}(-\pi, \pi)$ platí nerovnost

$$\frac{a_0^2}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} (a_n^2 + b_n^2) \leq \frac{\langle f, f \rangle}{\pi} = \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} f^2.$$

Důkaz: **TODO**

□

6 Spočítejte, že $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n^2} = \frac{\pi^2}{6}$

Příklad (Basilejský problém): **TODO**

7 Dokažte, že stejnoměrná limita spojitých funkcí je spojitá funkce.

8 Dokažte případ 2 nebo případ 3 Pólyovy věty.

9 Dokažte, že $\rho \neq 0$.

10 Dokažte Caychy-Goursatovu větu pro obdélníky.

11 Vyřešte diferenciální rovnici $y' + ay = b$.